

20. Oikeusaputoimisto

Oikeusavustajan kertomus Helsingin kaupungin oikeusaputoimiston toiminnasta v. 1948 oli seuraava:

Kokouksessaan joulukuun 17 p:nä 1947 valitsi kaupunginvaltuusto oikeusapulautakuntaan puheenjohtajaksi oikeusneuvos G. F. Nyberghin ja jäseniksi valtiotieteen ylioppilas E. A. Aleniuksen, varatuomari E. I. Sahlanin, hovioikeudenauskultantti L. P. Saaraman ja liittosihteeri T. A. Sumun. Jäsenistään valitsi oikeusapulautakunta kokouksessaan tammikuun 23 p:nä 1948 varapuheenjohtajakseen liittosihteeri Sumun. Kaupunginhallituksen edustajana oikeusapulautakunnassa oli päätoimittaja L. E. Aho.

Oikeusapulautakunnalla oli kertomusvuoden aikana 5 kokousta, joissa pääasiassa käsiteltiin juoksevia asioita.

Oikeusavustajana kertomusvuonna oli edelleenkin varatuomari Y. J. E. Hämesalo ja apulaisoikeusavustajana varatuomari S. M. K. Korpela. Toimistoapulaisena oli rouva A. S. Lindegrén. Kesälomasijaisina toimivat varatuomari H. Miilumäki ja neiti A. Lessig.

Talousarvion mukaan olivat oikeusaputoimiston menot v. 1947 313 684 mk ja kertomusvuonna 861 956 mk. Monet määrärahat osoittautuivat viimeksi mainittuna vuonna kuitenkin riittämättömiksi ja niitä ylitettiin seuraavasti: palkkiot 225 mk, tilapäinen työvoima 12 465 mk, kesälomasijaiset 26 451 mk, siivoaminen 80 mk sekä tarverahat 21 234 mk.

Oikeusaputoimisto sai kertomusvuoden aikana toimeksiantoja Tampereen ja Lahden kaupunkien oikeusaputoimistoilta sekä Vaasan ja Turun oikeusavustajilta. Muutamia toimeksiantoja oli myös Tukholman kaupungin oikeusaputoimistolta (Stockholms stads rätthjälpsanstalt) ja Tukholman läänin oikeusaputoimistolta (Stockholms läns rätthjälpsanstalt).

Rekisteröityjen asioiden luku oli kertomusvuonna 1 430 oltuaan edellisenä vuonna 1 580. Vähennys edelliseen vuoteen verraten johtui pääasiassa siitä, että lapsen elatusapua koskevat asiat, myös aviolaisten osalta, siirtyivät lokakuun 1 p:nä voimaan tulleen lain mukaan (Laki lapsen elatusavun turvaamisesta eräissä tapauksissa, annettu elokuun 20 p:nä 1948) lastensuojelulautakunnan hoidettaviksi. Työ- ja palkkariidat muodostivat kertomusvuonna edelleenkin suurimman asiaryhmän, mutta näistä saatiin suurin osa sovinnolla, ilman oikeudenkäyntiä, järjestettyä. Veroasiat lisääntyivät, mutta avioero- ja huonevuokra-asiat vähentyivät jonkin verran. Seuraavat numerotiedot selvittävät tarkemmin oikeusaputoimiston toimintaa kertomusvuonna:

Käyntien luku oli vuoden aikana 10 318 oltuaan v. 1947 10 383, v. 1946 11 054 ja v. 1945 9 489.

Eri kuukausien osalle käynnit jakaantuivat seuraavasti:

Kuukausi	Vastaanotto- paikka	Käyn tejä		Kuukausi	Vastaanotto- paikka	Käyn tejä	
		kaik- kiaan	päivää kohden			kaik- kiaan	päivää kohden
Tammikuu	25	899	36.0	Heinäkuu	27	879	32.6
Helmikuu	24	827	34.5	Elokuu	26	887	34.1
Maaliskuu	24	861	35.9	Syyskuu	26	911	35.0
Huhtikuu	26	821	31.6	Lokakuu	26	906	34.8
Toukokuu	24	859	35.8	Marraskuu	26	851	32.7
Kesäkuu.....	25	885	35.4	Joulukuu	25	732	29.8
				Yhteensä	304	10 318	33.9

Kuten edellä olevasta taulukosta ilmenee, oli oikeusaputoimisto vuoden aikana avoinna 304 päivää. Käyntien luku päivää kohden nousi siis 33.9:ään, niiden oltua v. 1947 34.6 ja v. 1946 — 36.4.

Suurin käyntien luku samana päivänä oli 53 ja pienin 4.

Seuraavat tilastotiedot osoittavat rekisteröityjen asioiden luvun ja rekisteröityjen asiakkaiden säädyn, ammattiryhmän ym. ainoastaan niissä asioissa, joissa toimisto ryhtyi oikeudenkäyntiin, kirjallisiin tehtäviin tai pitempiin suullisiin neuvotteluihin. Tällaisia asioita oli kaikkiaan 1 430, joista 1 407 oli kertomusvuonna tulleita ja 23 edellisestä vuodesta ratkaisematta olevia. Kirjallisia toimituksia oli 1 587, niistä hakemuskirjoja 564.

Säätynsä tai ammattinsa ja sukupuolensa mukaan kävijät ryhmittivät seuraavasti:

	Mp	Np	Yht.
Virkamiehiä ja vapaiden ammattien harjoittajia	2	1	3
Palstatilallisia	1	—	1
Itsenäisiä liikkeenharjoittajia	20	96	116
Liikeapulaisia ja työnjohtajia	19	63	82
Tehdas- ym. ammattityöntekijöitä	225	137	362
Muita työntekijöitä.....	112	84	196
Merimiehiä ja kalastajia	2	—	2
Yleisessä palveluksessa tai yksityisissä laitoksissa toimivaa palveluskuntaa	18	6	24
Yksityisten palvelijoita	—	62	62
Muun elinkeinon harjoittajia	6	12	18
Henkilöitä ilman varsinaista tai tunnettua ammattia	5	434	439
Yhteensä			
	410	895	1 305

Vuoden aikana käsiteltyjen juttujen ja asiain ryhmittyminen laatunsa mukaan selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Velvoiteoikeuteen kuuluvia asioita:		Yleisiä veroja koskevia asioita	176
vuokrariitoja	22	Holhousasioita	10
työ- ja palkkariitoja	306	Erinäisiä kyselyjä, hakemuksia, valituksia ym.	165
muuta velkomisjuttuja	64	Pieniä rikosjuttuja	23
Esineoikeuteen kuuluvia asioita	14	Toimeksiantoja	18
Perheoikeuteen kuuluvia asioita:		Sotilasavustuksia ja -huoltoeläkeitä	2
avioiriitoja	21	Tapaturma-asioita	39
avioeroja	178	Huoneenvuokra-asioita	133
perheen elatusasioita	199	Lapsen sukuasemaa koskevia asioita	4
kuolleeksi julistamisia	4		
Perintöoikeuteen kuuluvia asioita ...	41	Yhteensä	1 430
Testamenttioikeuteen kuuluvia asioita	11		

Vireille pannuista jutuista ja asioista tuli, mikäli oikeusaputoimiston toimenpiteistä riippui, vuoden aikana lopullisesti ratkaistuiksi ja kirjoista poistetuiksi 1 417 kuten näkyy seuraavista luvuista:

Sopimalla ratkaistu	499	Juttuja, joissa toimisto otti haas-	
Oikeudenkäynnillä ratkaistu	247	teen, mutta ei ajanut perille	34
Erinäisistä syistä jätetty sillensä	73		
Annettu eri viranomaisille	564		
			Yhteensä 1 417

Edellä mainitut eri virastoille jätetyt 564 asiaa, joihin ei sisälly Helsingin raastuvan-oikeuteen ja muualle otettuja haasteita, jakaantuivat eri viranomaisten kesken seuraavasti

Tasavallan presidentti	14	Vakuutus oikeus	20
Korkein oikeus	5	Valtion tapaturmatoimisto	7
Korkein hallinto-oikeus	12	Oulun kaupungin raastuvanoikeus ...	1
Turun hovioikeus	25	Suomen pankki	1
Vaasan hovioikeus	2	Rautatiehallitus	1
Valtiovarainministeriö	26	Posti- ja lennätinhallitus	1
Puolustusministeriö	3	Lääkintähallitus	1
Maatalousministeriö	2	Metsähallitus	1
Sisäasiainministeriö	2	Jämsän tuomiokunnan tuomari	1
Ulkoasiainministeriö	1	Kangasniemen tuomiokunnan tuomari	1
Kulkeilaitosten ja yleisten töiden mi-		Perniön tuomiokunnan tuomari	1
nisteriö	5	Rovaniemen tuomiokunnan tuomari .	1
Kansanhuoltoministeriö	2	Kuusamon tuomiokunnan tuomari ...	1
Sosiaaliministeriö	14	Espoon ym. pitäjien kärjäkunnan	
Uudenmaan lääninhallitus	79	kihlakunnanoikeus	2
Uudenmaan l:n valtion verojen tar-		Joutsenon pitäjän nimismies.....	1
kastuslautakunta	34	Kymin pitäjän nimismies	1
Turun ja Porin lääninhallitus	3	Sysmän pitäjän nimismies	1
Hämeen lääninhallitus	2	Nurmijärven pitäjän nimismies	1
Vaasan lääninhallitus	4	Tuusulan pitäjän nimismies	2
Lapin lääninhallitus	1	Lavian pitäjän nimismies	3
Kymin lääninhallitus	7	Alatornion pitäjän nimismies	1
Kuopion lääninhallitus	2	Pyhäjärven pitäjän nimismies	1
Mikkelin lääninhallitus	2	Lahden kaupungin kaupunginvouti ..	2
Helsingin kaupungin:		Lappeenrannan kaupungin kaupun-	
kaupunginhallitus	42	ginvouti	1
maistraatti	11	Turun kaupungin kaupunginvouti	1
raastuvanoikeus	26	Kemin kaupungin kaupunginvouti ...	1
tutkijalautakunta	4	Tampereen kaupungin kaupungin-	
kansanhuoltolautakunta	4	vouti	1
palkkalautakunta	3	Arvioimistarkastuslautakunta	1
holhouslautakunta	2	Tuusulan kunnan lastenvalvoja	1
huoneenvuokralautakunnat	79	Jokioisten huoltolautakunta	1
vuokrantarkastuslautakunta	48	Sotaylioikeus	2
lastensuojelulautakunta.....	1	Kansaneläkelaitos	2
ensimmäinen kaupunginvouti	17	Helsingin sotilaspiirin esikunta.....	1
poliisilaitos	4	Helsingin ev. luterilaisten seurakun-	
verotusvalmisteluvirasto	8	tien kirkkohallintokunta	3
			Yhteensä 564

Se seikka, että 73 asiaa jätettiin sillensä, johtui, samoin kuin edellisinäkin vuosina siitä, etteivät oikeudenetsijät, sen jälkeen kun oikeusaputoimisto oli ryhtynyt ensimmäiseen toimenpiteeseen eikä sopimusta voitu saada aikaan, enää palanneet, mutta myöskin siitä, ettei ollut toiveita juttujen voittamisesta oikeudenkäynnillä, sekä siitä, että hakijat

eivät joko tahtoneet tai voineet esittää asian edelleen ajamiseen tarvittavaa varattomuustodistusta.

Syynä siihen, että toimisto ei ajanut perille 34 edellä mainittua asiaa, joissa haaste jo oli otettu, oli osittain, että haaste oli otettu Helsingin ulkopuolella oleviin tuomioistuimiin, joissa toimiston virkamiehet toimiston johtosäännön mukaan eivät olleet velvolliset oikeudenetsijöitä avustamaan, osittain, ettei vastaajia oltu haasteella tavattu tai että asia oli järjestetty ennen oikeuden istuntoa.

Oikeudenkäyntiin ryhdyttiin vuoden aikana 293 asiassa. Näistä toimisto ajoi vuoden aikana loppuun 247 asiaa, joista 241 juttua voitettiin ja 6 hävittiin. Helsingin raastuvan-oikeudessa esiinnyttiin vuoden aikana toimiston puolesta 382 kertaa 198 päivänä. Kun työpäivien luku nousi 304:ään esiinnyttiin niin muodoin raastuvanoikeudessa suunnilleen 2 päivänä kolmesta.
